ΤΕΥΧΟΣ 178 | 20 Φεβρουαρίου 2020

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ | ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΣΕΒ Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Η υπερφορολόγηση της μεσαίας τάξης…

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Ανεξαρτήτως του πως οριοθετείται, η μεσαία τάξη θεωρείται ως το πιο δυναμικό στρώμα της κοινωνίας και, εν πολλοίς, η οικονομική της ευμάρεια καθορίζει όχι μόνο την οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές μιας χώρας, αλλά και τις πολιτικές εξελίξεις. Σήμερα, διεθνώς, η μεσαία τάξη φαίνεται να βρίσκεται σε καθοδική πορεία, καθώς οι ευκαιρίες για κοινωνική και επαγγελματική άνοδο περιορίζονται, ενώ η κοινωνική κινητικότητα έχει χάσει τη δυναμική άλλων εποχών. Πολλοί άνθρωποι δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τις γρήγορες οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές που φέρνει η τεχνολογική πρόοδος (έλλειψη δεξιοτήτων), η εξωστρέφεια της παραγωγής και των επενδύσεων (παγκοσμιοποίηση), η ταχεία συσσώρευση πλούτου στα υψηλότερα εισοδηματικά στρώματα (οικονομική ανισότητα), η υλική στέρηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός (άστεγοι, άνθρωποι κάτω από το όριο της φτώχειας, εξάρτηση από ναρκωτικά και οπιοειδή σκευάσματα), οι μεταναστευτικές ροές, κ.ο.κ. Εν γένει, δεν φαίνεται οι νέες γενιές να έχουν καλύτερες ευκαιρίες από τις προηγούμενες. Όλα αυτά προκαλούν μια αίσθηση αβεβαιότητας για το μέλλον και τείνουν να επιφέρουν αποσαθρωτικά φαινόμενα, επηρεάζοντας δυσμενώς τη γενικότερη κοινωνική συνοχή.

  Στη συλλογική συνείδηση των Ελλήνων, στη μεσαία τάξη ανήκουν τα ευκατάστατα νοικοκυριά, όσοι δηλαδή έχουν σχετικά σταθερή απασχόληση, σχετικά αξιοπρεπείς αμοιβές, τη δυνατότητανα αποκτήσουν σπίτι, αυτοκίνητό, εξοχικό, κ.ο.κ. Προσδιορίζονται, συνήθως, ως μεσαία «εισοδηματική» τάξη, σε σχέση με όσους ανήκουν στην υψηλότερη και τη χαμηλότερη εισοδηματική τάξη. Με διεθνείς ορισμούς, η μεσαία εισοδηματική τάξη ορίζεται ως το μερίδιο των νοικοκυριών με διαθέσιμο εισόδημα μεταξύ του 75% και του 200% του διάμεσου εισοδήματος όλων των νοικοκυριών. Με τους ορισμούς αυτούς, στη μεσαία εισοδηματική τάξη ανήκουν χονδρικά 1 στους 2 Έλληνες (54%), ενώ στην υψηλή εισοδηματική τάξη (άνω του 200% του διάμεσου) 1 στους 8 και στη χαμηλή εισοδηματική τάξη (κάτω του 75% του διάμεσου) 1 στους 3. Από τους τελευταίους, λιγότεροι από τους μισούς βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, που ορίζεται από τον ΟΟΣΑ στο 50% του διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος.

  Στην Ελλάδα, λοιπόν, το διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα για ένα νοικοκυριό με δύο ενήλικες και δύο παιδιά άνω των 14 ετών, προσδιορίζεται το 2018 σε €19,7 χιλ. Το εισόδημα αυτό σε σταθερές τιμές 2018 αυξήθηκε στη δεκαετία της υψηλής ανάπτυξης (με δανεικά…) σε €30 χιλ. περίπου (2009-2010) από €25 χιλ. το 2003, ενώ μειώθηκε δραματικά σε €19 χιλ. το 2014, κατά τη διάρκεια της μεγάλης ύφεσης, λόγω της προσαρμογής των Μνημονίων, όταν το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά το ¼, και σήμερα, έξι χρόνια μετά, διαμορφώνεται σε €20 χιλ. περίπου. Νοικοκυριά αυτής της σύνθεσης θεωρούνται ότι ανήκουν στη μεσαία εισοδηματική τάξη εφόσον το διαθέσιμο εισόδημά τους βρίσκεται μεταξύ €14,7 χιλ. (75% του διάμεσου) και €39,3 χιλ. (200% του διάμεσου). Με την ίδια λογική, ένα νοικοκυριό της ίδιας σύνθεσης ανήκει στην υψηλή ή τη χαμηλή εισοδηματική τάξη εφόσον το διαθέσιμο εισόδημά του είναι άνω των €39,3 χιλ. ή κάτω των €14,7 χιλ., αντιστοίχως. Τέλος, με διαθέσιμο ετησιο εισόδημα χαμηλοτερο από €9850, ένα νοικοκυριό βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας. Χονδρικά, λοιπόν, το διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα μιας 4μελούς οικογένειας στην Ελλάδα είναι €20 χιλ. περίπου, και με διαθέσιμο εισόδημα €15-€40 χιλ. η οικογένεια αυτή ανήκει στη μεσαία τάξη. Υπενθυμίζεται ότι

Μερίδιο νοικοκυριών, διαθέσιμου εισοδήματος και φόρου εισοδήματος και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης κατά εισοδηματική τάξη *(Εκτίμηση ΣΕΒ με βάση τα μικροδεδομένα των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ, τα στοιχεία αναφέρονται στα εισοδήματα του προηγούμενου έτους)*

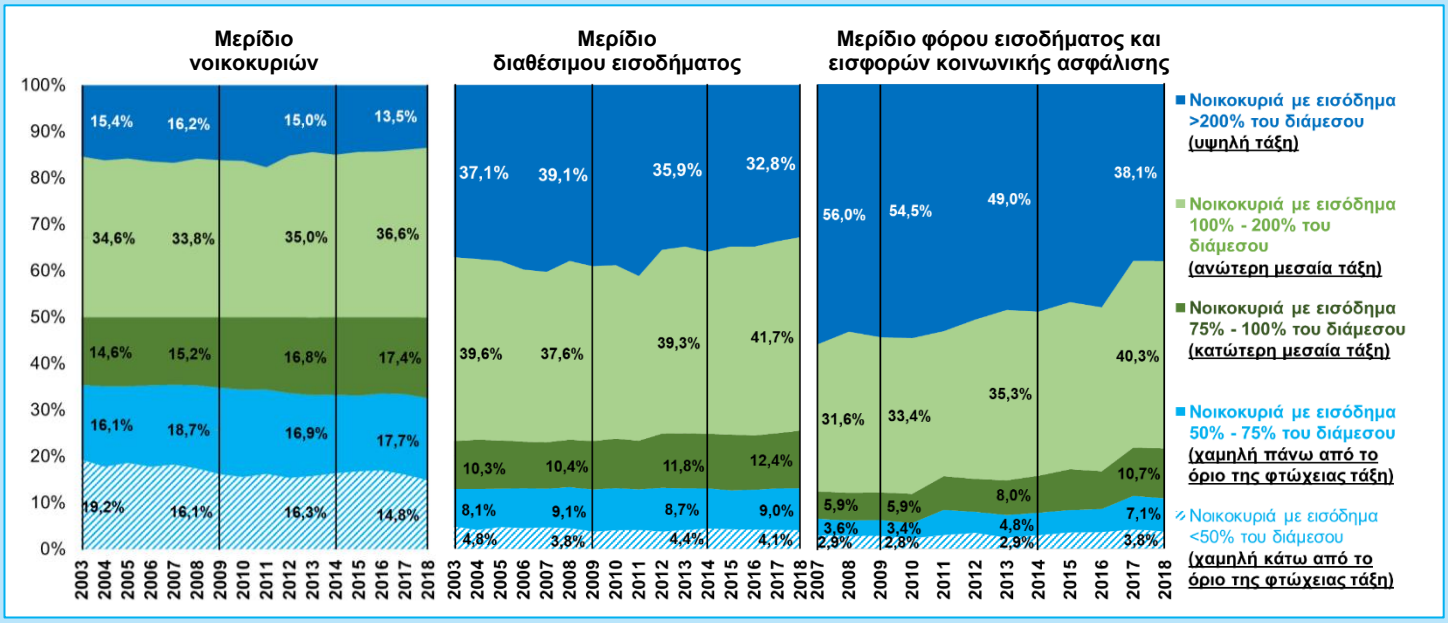

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Θανάσης Πρίντσιπας
Senior Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

ELVALHALCOR
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.

σύμφωνα με τον ορισμό του διαμέσου, πάνω και κάτω από €20 χιλ. διαθέσιμο εισόδημα βρίσκεται το 50% των 4μελών οικογενειών στην Ελλάδα. Σε όρους μικτών αποδοχών, ο διάμεσος grosso modo διαμορφώνεται σε €30 χιλ. και η μεσαία τάξη ορίζεται μεταξύ €20-€60 χιλ.

Αναλύοντας τα μικροδεδομένα των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ από το 2003 και μετά, την περίοδο των Μνημονίων παρατηρείται μια διόγκωση του μεριδίου των νοικοκυριών (και των αντίστοιχων εισοδημάτων) της μεσαίας εισοδηματικής τάξης, αλλά και της χαμηλής εισοδηματικής τάξης άνω του ορίου της φτώχειας, με αντίστοιχη μείωση του μεριδίου των νοικοκυριών της υψηλής εισοδηματικής τάξης και της χαμηλής εισοδηματικής τάξης κάτω του ορίου της φτώχειας. Με άλλα λόγια, παρατηρείται μια καθαρή μετανάστευση νοικοκυριών από τα υψηλά στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, με το μερίδιο των νοικοκυριών κάτω του ορίου της φτώχειας να μειώνεται, καθώς η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος την περίοδο των Μνημονίων συντελέστηκε λαμβάνοντας υπόψιν κατά το δυνατόν την ανάγκη να μην πληγούν τα σχετικώς χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

Τέλος, από τα στοιχεία προκύπτει ότι, λόγω της τεράστιας υπερφορολόγησης κατά την περίοδο των Μνημονίων και της υψηλής προοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος, η μεσαία εισοδηματική τάξη καταβάλλει σήμερα το 51% των φορολογικών εσόδων, ενώ πριν την κρίση κατέβαλε το 39,3%. Αντίστοιχα, η υψηλότερη εισοδηματική τάξη, που συρρικνώθηκε αριθμητικά και εισοδηματικά, σήμερα καταβάλει το 38,1% των φορολογικών εσόδων έναντι άνω του 50% που κατέβαλε πριν την κρίση. Οι εξελίξεις αυτές αποτυπώνουν είτε την μετακίνηση νοικοκυριών σε χαμηλότερα εισοδηματικά κλιμάκια είτε την μη καταγραφή τους στις στατιστικές λόγω της μετανάστευσης στο εξωτερικό, εγκατάλειψης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κ.λ.π. Ως αποτέλεσμα, το κράτος, για να συνεχίσει να καλύπτει τις ανάγκες του, προχώρησε σε υπερφορολόγηση των σχετικώς υψηλότερων εισοδημάτων, όσων είχαν απομείνει. Πιο πρόσφατα, όμως, και ιδίως από το 2016 και μετά, η υπερφορολόγηση εντάθηκε, με την διατήρηση του αφορολόγητου σε υψηλά επίπεδα, απαλλάσσοντας έτσι από την φορολογία μεγάλα στρώματα του πληθυσμού και αυξάνοντας αναλογικά την φορολογική επιβάρυνση των υπόλοιπων, και ιδίως των συνεπών φορολογουμένων. Βεβαίως, εάν ληφθεί υπόψη και ο φόρος ακίνητης περιουσίας τότε η συνολική επιβάρυνση είναι ακόμη δυσμενέστερη.

Συμπερασματικά, η χώρα μας κατάφερε να βγει από την κρίση, αλλά με τα μεσαία και υψηλά εισοδηματικά στρώματα να επωμίζονται ένα τεράστιο πρόσθετο φορολογικό βάρος. Σήμερα, τα δημοσιονομικά της χώρας είναι σε ισορροπία και έχει αρχίσει η αντιστροφή της υπερφορολόγησης. Στην διαδικασία αυτή, χρειάζεται μεγάλη προσοχή ώστε η μείωση της φορολογίας να συνοδεύεται από αναπτυξιακά μέτρα, περιορισμό της φοροδιαφυγής και τη διαφύλαξη της δημοσιονομικής σταθερότητας. Άλλωστε στην Ελλάδα, οι εκλογές κερδίζονται και χάνονται με βάση την αβεβαιότητα που βιώνει η μεσαία τάξη λόγω της οικονομικής δυσπραγίας, η οποία συνδέεται άμεσα με την υπερφορολόγηση, που την πλήττει.

- Αύξηση +4,3% σημείωσε ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών στο σύνολο του 2019, επιπλέον αύξησης +3,5% το 2018, με τις πωλήσεις, ωστόσο, στην εξωτερική αγορά να παρουσιάζουν μικρή επιβράδυνση. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τους κλάδους παραγωγής φαρμάκων (+20,4%), καπνού (+14,8%), ηλεκτρονικών προϊόντων και Η/Υ (+26,5%), οχημάτων (+17,7%) και τροφίμων (+3,1%). Την ίδια ώρα, σε θετικό έδαφος επανήλθε η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα τον Νοέμβριο του 2019 σημειώνοντας αύξηση +7% με βάση τον όγκο των νέων αδειών (+6,7% κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2019), ενώ η εξαίρεση του ΦΠΑ από την οικοδομή αναμένεται να συμβάλλει στην άνοδο της δραστηριότητας τους επόμενους μήνες, ιδίως αναφορικά με τις άδειες για νέες κατοικίες. Παράλληλα, μικρή βελτίωση παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2020, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα το 2019, το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων (-17.318 θέσεις, έναντι -22.333 τον Ιανουάριο του 2019), ακολουθώντας σε γενικές γραμμές την εποχικότητα των τελευταίων ετών. Ωστόσο, η επιβράδυνση του ρυθμού δημιουργίας νέων θέσεων συνολικά το 2019 (+127,6 χιλ., έναντι +141 χιλ. το 2018) σε συνδυασμό με την αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων (1.064 χιλ. τον Δεκέμβριο του 2019, έναντι 935 χιλ. τον Δεκέμβριο του 2018) δημιουργεί προβληματισμό. Από την άλλη πλευρά, ο πληθωρισμός ενισχύθηκε σε +0,9% τον Ιανουάριο του 2020, από +0,4% τον Ιανουάριο του 2019 και +0,3% στο σύνολο του 2019, κυρίως λόγω της ανόδου των τιμών καυσίμων (+8,1%) και φαρμάκων (+4,6%).

ετήσια % μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	Οικονομικές προβλέψεις Χειμώνας 2020			Οικονομικές προβλέψεις Φθινόπωρο 2019		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Ελλάδα	**2,2**	**2,4**	**2,0**	**1,8**	**2,3**	**2,0**
Ευρωζώνη	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2
ΕΕ-28	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4

Οικονομικές Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής
(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Winter 2020 Economic Forecast, Φεβ. 2020)

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR ΕΛΒΑΛ ΧΑΛΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.

Η ταυτότητα της μεσαίας τάξης στην Ελλάδα

Διεθνώς, ανεξαρτήτως του πως οριοθετείται, η μεσαία τάξη θεωρείται ως το πιο δυναμικό στρώμα της κοινωνίας και, εν πολλοίς, η οικονομική της ευμάρεια καθορίζει όχι μόνο την οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές μιας χώρας, αλλά και τις πολιτικές εξελίξεις. Σήμερα η μεσαία τάξη φαίνεται να βρίσκεται σε καθοδική πορεία, καθώς οι ευκαιρίες για κοινωνική και επαγγελματική άνοδο περιορίζονται, ενώ η κοινωνική κινητικότητα εν γένει έχει χάσει τη δυναμική άλλων εποχών. Πολλοί άνθρωποι δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τις γρήγορες οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές που φέρνει η τεχνολογική πρόοδος (έλλειψη δεξιοτήτων), η εξωστρέφεια της παραγωγής και των επενδύσεων (παγκοσμιοποίηση), η ταχεία συσσώρευση πλούτου στα υψηλότερα εισοδηματικά στρώματα (οικονομική ανισότητα), η υλική στέρηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός (άστεγοι, άνθρωποι κάτω από το όριο της φτώχειας, εξάρτηση από ναρκωτικά και οπιοειδή σκευάσματα), οι μεταναστευτικές ροές, κ.ο.κ. Εν γένει, δεν φαίνεται να υπάρχουν πλέον σταθερές ενδείξεις ότι οι νέες γενιές θα έχουν καλύτερες ευκαιρίες από τις προηγούμενες. Όλα αυτά προκαλούν μια αίσθηση αβεβαιότητας για το μέλλον και τείνουν να επιφέρουν αποσαθρωτικά φαινόμενα, επηρεάζοντας δυσμενώς τη γενικότερη κοινωνική συνοχή.

Τα φαινόμενα αυτά, βεβαίως, διαφέρουν από χώρα σε χώρα και από περίοδο σε περίοδο, αν και γίνεται όλο και δυσκολότερη πλέον η διαφοροποίηση λόγω της αναγκαίας ένταξης των περισσότερων χωρών στον οξύτερο οικονομικό ανταγωνισμό που επικρατεί στην παγκόσμια αγορά. Στην Ελλάδα, την τελευταία δεκαετία, το επίπεδο διαβίωσης υπέστη μια κατακόρυφη πτώση, με όλες τις εισοδηματικές τάξεις να υφίστανται, κατά το μάλλον ή το ήττον, απώλειες εισοδήματος και πλούτου. Όπως φαίνεται στα διαγράμματα **Δ01** και **Δ02**, στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, που επλήγησαν περισσότερο από τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση στο τέλος της περασμένης δεκαετίας, οι αμοιβές των μισθωτών ανά ώρα εργασίας σε σταθερές τιμές υστέρησαν σημαντικά σε σχέση με τη μεταβολή του ΑΕΠ ανά ώρα, την περίοδο ανάκαμψης από την κρίση. Στην Ελλάδα, η υστέρηση αυτή ήταν σημαντικά μικρότερη από τις άλλες χώρες, που σημαίνει ότι όχι μόνο οι μισθοί αλλά και τα κέρδη υποχώρησαν σημαντικά. Λαμβάνοντας υπόψη, όμως, και την τεράστια αύξηση της ανεργίας σχετικά με τις άλλες χώρες, οι εργαζόμενοι υπέστησαν μεγάλες απώλειες στο επίπεδο διαβίωσης. Από την άλλη μεριά, η ανάκαμψη ήταν ισχυρότερη στις άλλες χώρες και ήρθε ενωρίτερα απ' ότι στην Ελλάδα. Υπήρξαν, επίσης, λόγω της κρίσης και ύφεσης, μετατοπίσεις νοικοκυριών σε χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις και μάλλον απουσία μετακίνησης νοικοκυριών προς υψηλότερα επίπεδα διαβίωσης.

Η μεσαία τάξη φαίνεται να βρίσκεται σε καθοδική πορεία, καθώς οι ευκαιρίες για κοινωνική και επαγγελματική άνοδο περιορίζονται, ενώ η κοινωνική κινητικότητα εν γένει έχει χάσει τη δυναμική άλλων εποχών. Πολλοί άνθρωποι δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τις γρήγορες οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές που φέρνει η τεχνολογική πρόοδος, η εξωστρέφεια της παραγωγής και των επενδύσεων, η ταχεία συσσώρευση πλούτου στα υψηλότερα εισοδηματικά στρώματα, η υλική στέρηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι μεταναστευτικές ροές, κ.ο.κ.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

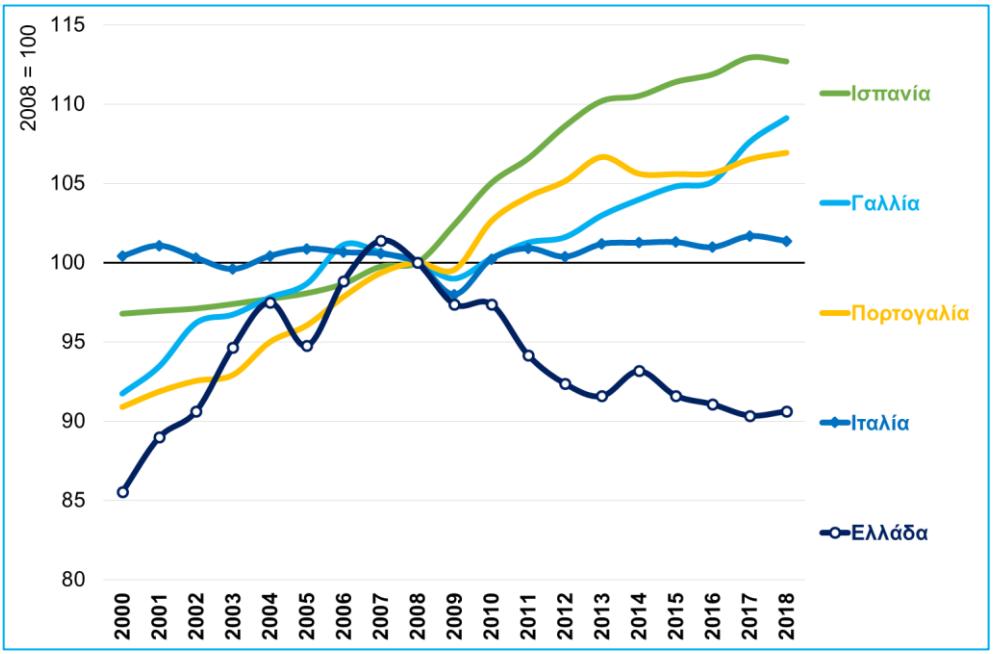

Δ01: ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας, σταθερές τιμές, 2008 = 100 *(AMECO, 2018)*

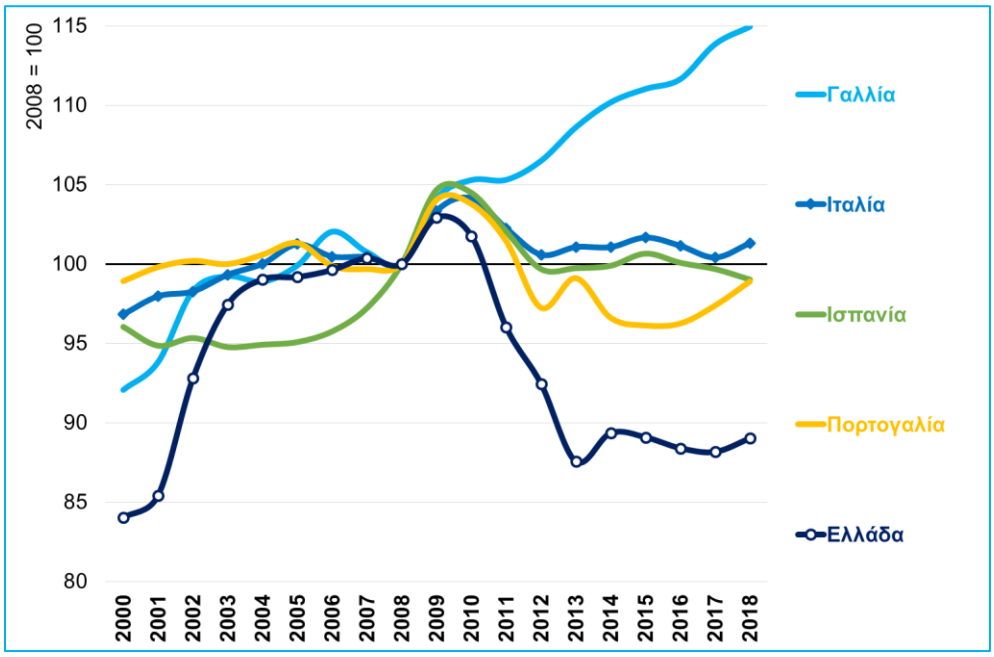

Δ02: Αμοιβές μισθωτών (μικτοί μισθοί και εργοδοτικές εισφορές) ανά ώρα, σταθερές τιμές, 2008 = 100 *(AMECO, 2018)*

Σημ.: Για τη μετατροπή σε σταθερές τιμές χρησιμοποιήθηκε ο αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης.

Ο ΟΟΣΑ οριοθετεί «εισοδηματικές» τάξεις με βάση το διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα, που ορίζεται το εισοδηματικό όριο πάνω και κάτω από το οποίο βρίσκεται το 50% του πληθυσμού. Η μεσαία εισοδηματική τάξη, έτσι, ορίζεται ως τα εισοδήματα από το 75% έως το 200% του διαμέσου, η ανώτερη εισοδηματική τάξη τα εισοδήματα πάνω από το 200% του διάμεσου και η κατώτερη εισοδηματική τάξη τα εισοδήματα κάτω του 75% του διαμέσου. Στην κατώτερη εισοδηματική τάξη, όσοι βρίσκονται μεταξύ 50% και 75% του διάμεσου θεωρούνται χαμηλά εισοδήματα χωρίς να είναι φτωχοί, ενώ όσοι είναι κάτω από το 50% του διαμέσου θεωρούνται φτωχοί (κάτω από το όριο φτώχειας). Στην ανώτερη εισοδηματική τάξη, διακρίνονται ομάδες κατά βούληση, όπως το ανώτερο 1%, 5%, 10%, 20% κ.ο.κ. Στην Ελλάδα, το ισοδύναμο διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα το 2018 ήταν κατ' άτομο €7863. Συνεπώς, η μεσαία εισοδηματική τάξη ορίζεται κατ' άτομο μεταξύ €5897 και €15726. Τα στοιχεία του 2018 (τελευταία διαθέσιμα) προέρχονται

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

από έρευνα σε δείγμα 24305 νοικοκυριών και σε 56660 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 48903 ηλικίας 16 ετών και άνω. Το μέσο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίσθηκε σε 2,33 μέλη. Ως ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κατ' άτομο ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού διαιρούμενο με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το τελευταίο υπολογίζεται με μια κλίμακα όπου ο συντελεστής στάθμισης ορίζεται σε 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για τον δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω, και 0,3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Με αυτά τα δεδομένα, το ισοδύναμο μέγεθος ενός νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά άνω των 14 ετών είναι 2,5 (δηλ. 1+0,5+0,5+0,5). Έτσι, ενώ το ισοδύναμο διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα είναι €7863 κατ' άτομο, το ισοδύναμο διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα για μια οικογένεια με 2 ενηλίκους και 2 παιδιά άνω των 14 ετών είναι €19657,5 (δηλ. €7863Χ2,5). Ένα νοικοκυριό, λοιπόν, με 2 ενήλικες και 2 παιδιά άνω των 14 ετών ανήκει στη μεσαία εισοδηματική τάξη εφόσον έχει διαθέσιμο εισόδημα από €14743 (75%Χ19657,5) έως €39315 (200%Χ19657,5). Νοικοκυριά με 2 ενήλικες και 2 παιδιά άνω των 14 ετών που έχουν διαθέσιμο εισόδημα άνω του 200% του διάμεσου, δηλ. άνω των €39315, θεωρούνται ότι ανήκουν στην υψηλή εισοδηματική τάξη, ενώ τα νοικοκυριά της ίδιας σύνθεσης που έχουν διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 75% του διάμεσου, δηλ. κάτω των €14743 θεωρούνται ότι ανήκουν στη χαμηλή εισοδηματική τάξη. Επειδή δε, το όριο της φτώχειας ορίζεται κατά τον ΟΟΣΑ στο 50% του διαμέσου, νοικοκυριά με 2 ενήλικες και 2 παιδιά άνω των 14 ετών ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εάν το διαθέσιμο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τα €7371,5.

Στο **Δ03**, εμφανίζεται διαχρονικά το διάμεσο εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών, από το 2003 μέχρι το 2018, σε τιμές 2018, που αναφέρεται σε νοικοκυριά με 2 ενήλικες και 2 παιδιά άνω των 14 ετών. Υπενθυμίζεται ότι το 50% των ελληνικών νοικοκυριών έχουν εισόδημα άνω του διάμεσου. Φαίνεται, λοιπόν, ότι το διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών υπέστη μια μεγάλη καθίζηση κατά τη διάρκεια της κρίσης και μέχρι το 2014, όταν διαμορφώθηκε σε €19 χιλ., από €25 χιλ. περίπου το 2003 και €29 χιλ. περίπου το 2009, ενώ έκτοτε είχε αρχίσει να αυξάνεται και πάλι, σε αντιστοιχία με τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ιδίως από το 2017 και μετά. Σημειώνεται ότι η ταχεία αύξηση του διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος τη δεκαετία του 2000 που συνέβη κάτω από την επήρεια της ανάπτυξης με δανεικά, είναι αδύνατον να επαναληφθεί στο μέλλον, παρά μόνο εάν υπάρξει έκρηξη επενδύσεων, παραγωγικότητας και εισοδημάτων, καθώς η ακολουθούμενη οικονομική πολιτική γίνεται περισσότερο φιλοαναπτυξιακή.

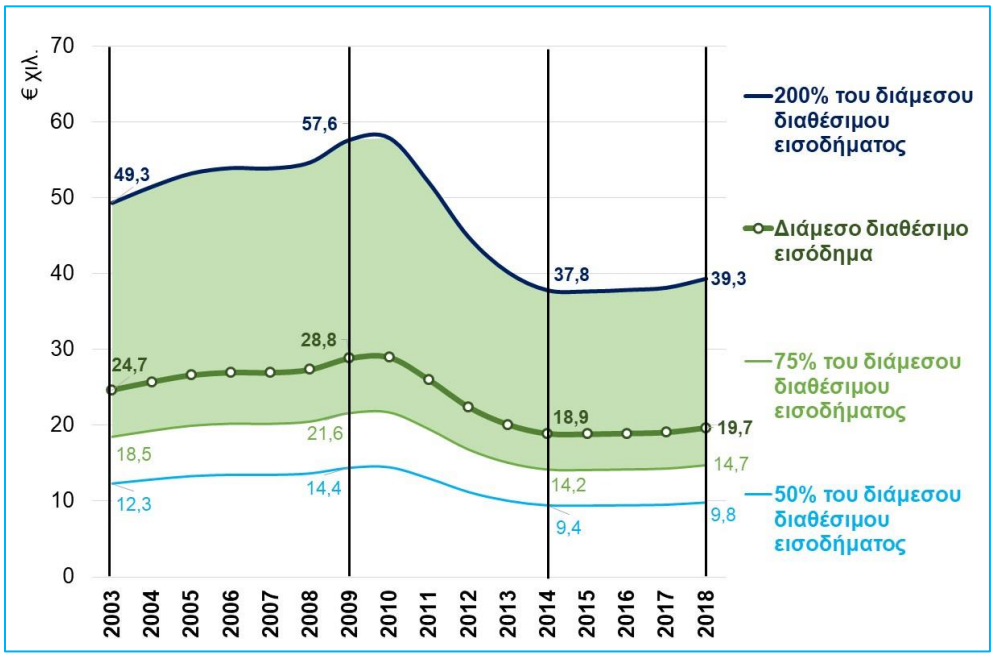

Δ03: Διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα οικογένειας με δύο ενήλικες και δύο παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω, σταθερές τιμές 2018
(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης, 2018)

Σημ.: Ο υπολογισμός έχει γίνει με βάση το διάμεσο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα επί τον συντελεστή 2,5 σύμφωνα με την κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

Με βάση τα μερίδια στον πληθυσμό των διαφόρων εισοδηματικών τάξεων, προκύπτει ότι η μεσαία εισοδηματική τάξη αποτελεί το 54% του πληθυσμού, έχοντας διευρύνει σημαντικά τα ποσοστά της από 49% πριν την κρίση, έναντι 61% περίπου κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ. Ένας στους τρεις Έλληνες ανήκει στη χαμηλή εισοδηματική τάξη, με τους μισούς περίπου στην τάξη αυτή να ζουν στη φτώχεια. Τα ποσοστά αυτά είναι περίπου τα ίδια όπως στο μέσο όρο του ΟΟΣΑ, εκτός της περίπτωσης όσων ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, όπου το ποσοστό στην Ελλάδα είναι υψηλότερο. Τέλος, 1 στους 8 περίπου Έλληνες ανήκουν στην υψηλή εισοδηματική τάξη, με το ποσοστό αυτό να είναι ελαφρώς υψηλότερο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία των μικροδεδομένων των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ, προκύπτει ότι για το 2018 το μέσο διαθέσιμο εισόδημα των 24305 νοικοκυριών διαμορφώθηκε σε €14385 ενώ το διάμεσο εισόδημα σε €11700. Υπολογίζοντας το μέσο εισόδημα των διαφόρων εισοδηματικών τάξεων, προκύπτει ότι το 54% των νοικοκυριών ανήκει στη μεσαία εισοδηματική τάξη (που έχουν εισόδημα μεταξύ 75% και 200% του διαμέσου) με μέσο διαθέσιμο εισόδημα €14413, το 13,5% των νοικοκυριών ανήκει στην υψηλή εισοδηματική τάξη με μέσο διαθέσιμο εισόδημα €34961, και, τέλος, το 32,5% των νοικοκυριών ανήκει στη χαμηλή εισοδηματική τάξη, με τις 17,7 π.μ. πάνω από το όριο της φτώχειας με μέσο διαθέσιμο εισόδημα €7329 και τις 14,8 π.μ. κάτω από το όριο της φτώχειας με μέσο διαθέσιμο εισόδημα €3958. Σημειώνεται ότι, με στοιχεία μικροδεδομένων των αντίστοιχων ερευνών της ΕΛΣΤΑΤ από το 2003 και μετά, και σε σταθερές τιμές 2018, προκύπτει ότι το μέσο εισόδημα όλων των εισοδηματικών τάξεων υπέστη μεγάλη πτώση μεταξύ 2009 και 2014, με το μέσο εισόδημα όλων των νοικοκυριών να μειώνεται κατά -32%. Όπως φαίνεται στο **Δ04**, οι πτώσεις αυτές του μέσου εισοδήματος ήταν μεγαλύτερες όσο εισοδηματικά υψηλότερα βρισκόντουσαν τα νοικοκυριά. Έτσι, μεταξύ 2009 και 2014, το μέσο εισόδημα των νοικοκυριών της υψηλής και της μεσαίας εισοδηματικής τάξης μειώθηκε κατά -32%, όσο δηλ. και στο σύνολο, ενώ της χαμηλής εισοδηματικής τάξης κατά -28%, για όσους ήταν πάνω από το όριο της φτώχειας, και, κατά -22% για όσους ήταν κάτω από το όριο της φτώχειας. Έκτοτε, όμως, και μέχρι το 2018, σε όλες τις εισοδηματικές τάξεις, με την εξαίρεση της χαμηλής εισοδηματικής τάξης που βρίσκεται πάνω από το όριο φτώχειας, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αυξήθηκε μόνο οριακά, αν και, όπως φαίνεται στο **Δ05**, στο εισοδηματικά ανώτερο 1% των νοικοκυριών η αύξηση ήταν

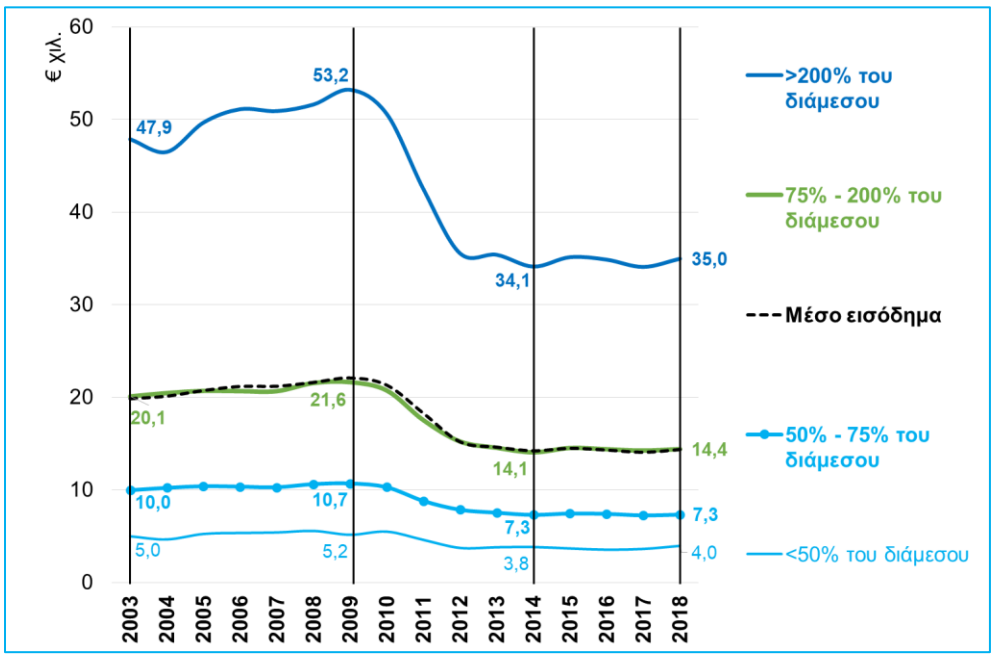

Δ04: Μέσο εισόδημα νοικοκυριών κατά κλιμάκια εισοδήματος, σταθερές τιμές 2018 *(Εκτίμηση ΣΕΒ με βάση τα μικροδεδομένα των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ, τα στοιχεία αναφέρονται στα εισοδήματα του προηγούμενου έτους)*

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

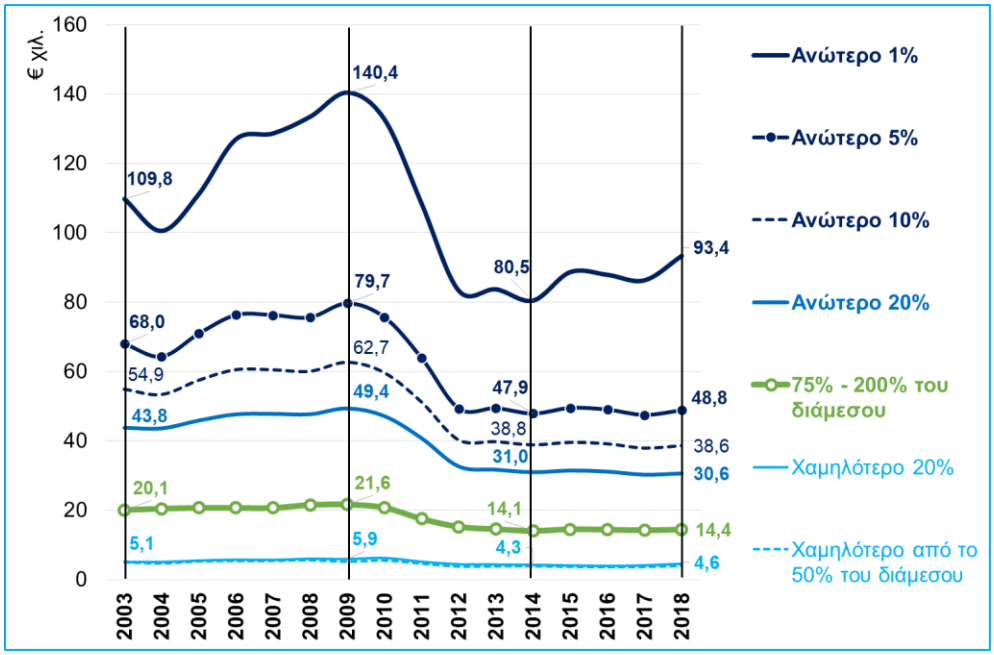

Δ05: Μέσο εισόδημα νοικοκυριών κατά κλιμάκια εισοδήματος, σταθερές τιμές 2018 *(Εκτίμηση ΣΕΒ με βάση τα μικροδεδομένα των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ, τα στοιχεία αναφέρονται στα εισοδήματα του προηγούμενου έτους)*

σημαντική, στο βαθμό που τα μεγέθη είναι στατιστικά εύρωστα λόγω μεγέθους δείγματος. Πρέπει να σημειωθεί, εν προκειμένω, ότι στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά δύσκολο, λόγω της υψηλής φοροδιαφυγής, να οριοθετηθούν οι διάφορες εισοδηματικές τάξεις με βάση τα δηλωθέντα εισοδήματα στην εφορία. Στην παρούσα ανάλυση, τα στοιχεία βασίζονται σε έρευνες συνθηκών διαβίωσης. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια να προσεγγισθούν τα μικτά εισοδήματα των νοικοκυριών, χρησιμοποιώντας μοντέλα μετατροπής του καθαρού εισοδήματος σε ακαθάριστο εισόδημα, ενώ συλλέγονται και πληροφορίες για τους φόρους που κατεβλήθησαν με την εκκαθάριση των φορολογικών δηλώσεων ώστε να γίνουν οι απαραίτητες συγκρίσεις.

Τα ανωτέρω στοιχεία, σε κάθε περίπτωση, είναι ενδεικτικά ότι αφενός το κόστος της προσαρμογής λόγω των δύο πρώτων Μνημονίων επηρέασε σχετικά λιγότερο τα χαμηλότερα εισοδήματα και αφετέρου ότι η εφαρμογή του τρίτου Μνημονίου διατήρησε το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών σε οριακά ανοδική πορεία. Αυτό συνέβη διότι σταμάτησε να επενεργεί η τεράστια μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω μείωσης μισθών/ συντάξεων, αύξησης φόρων/ εισφορών/ ΕΝΦΙΑ κλπ. κατά την περίοδο των δύο πρώτων Μνημονίων, αντισταθμίζοντας μάλιστα την δρομολογηθείσα υπερφορολόγηση στη διάρκεια του τρίτου Μνημονίου.

Η ταχεία αύξηση του διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος τη δεκαετία του 2000 που συνέβη κάτω από την επήρεια της ανάπτυξης με δανεικά, είναι αδύνατον να επαναληφθεί στο μέλλον, παρά μόνο εάν υπάρξει έκρηξη επενδύσεων, παραγωγικότητας και εισοδημάτων, καθώς η ακολουθούμενη οικονομική πολιτική γίνεται περισσότερο φιλοαναπτυξιακή.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους φόρους εισοδήματος και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που επηρεάζουν το διαθέσιμο εισόδημα, το 2018 η μεσαία εισοδηματική τάξη με 54% των νοικοκυριών και 54% του διαθεσίμου εισοδήματος, κατέβαλε το 50% των φόρων και εισφορών. Σημειώνεται ότι το 2007 η μεσαία εισοδηματική τάξη, με 48% των νοικοκυριών και 47%

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

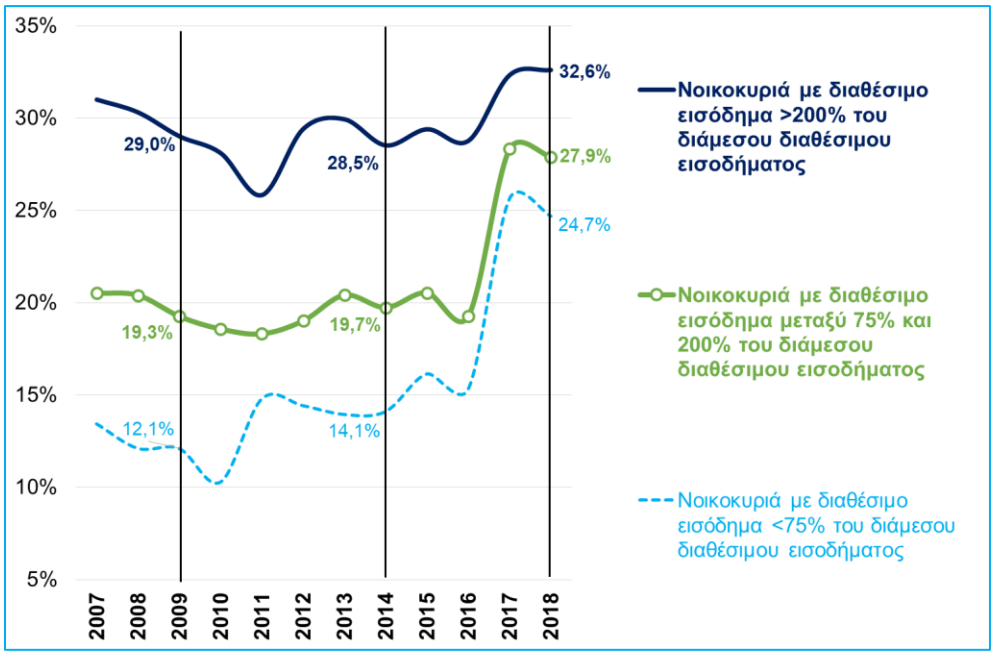

Δ06: Φορολογική επιβάρυνση νοικοκυριών *(Εκτίμηση ΣΕΒ με βάση τα μικροδεδομένα των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της ΕΛΣΤΑΤ, τα στοιχεία αναφέρονται στα εισοδήματα του προηγούμενου έτους)*

Φορολογική επιβάρυνση: Φόρος εισοδήματος και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ως ποσοστό του συνολικού εισοδήματος.
Το **συνολικό εισόδημα** περιλαμβάνει τα εισοδήματα από εργασία, περιουσία, συντάξεις και κοινωνικές παροχές και χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά.

του διαθέσιμου εισοδήματος, είχε καταβάλει μόνο το 37,5% των φόρων και εισφορών. Αντιστοίχως, εντός της μεσαίας εισοδηματικής τάξης, η ανώτερη μεσαία (100% έως 200% του διάμεσου εισοδήματος) τάξη, με 36,6% των νοικοκυριών και 41,7% του διαθέσιμου εισοδήματος, κατέβαλε το 2018 το 40,3% των φόρων και εισφορών, ενώ η κατώτερη μεσαία (75% έως 100% του διάμεσου εισοδήματος) τάξη, με 17,4% των νοικοκυριών και 12,4% του διαθέσιμου εισοδήματος κατέβαλε το 10,7% των φόρων και εισφορών. Ας σημειωθεί ότι η ανώτερη και η κατώτερη μεσαία τάξη το 2007, με μερίδια διαθέσιμου εισοδήματος 36,7% και 10% αντιστοίχως, είχαν καταβάλει το 31,6% και 5,9% αντιστοίχως των φόρων και εισφορών.

Όσον αφορά τους φόρους και εισφορές που κατέβαλαν η υψηλή και η χαμηλή (>200% και <75% του διάμεσου εισοδήματος αντιστοίχως) εισοδηματική τάξη, σημειώνεται ότι το 2018 η υψηλή εισοδηματική τάξη (13,5% των νοικοκυριών, 32,8% του διαθέσιμου εισοδήματος) κατέβαλλε το 38,1% των φόρων και εισφορών, ενώ η χαμηλή εισοδηματική τάξη (32,5% των νοικοκυριών, 13,1% του διαθέσιμου εισοδήματος) κατέβαλλε το 10,9% των φόρων και εισφορών. Όπως φαίνεται στο διάγραμμα της πρώτης σελίδας, το 2003 η υψηλή εισοδηματική τάξη (17% των νοικοκυριών, 40,3% του διαθέσιμου εισοδήματος) είχε καταβάλει το 56% των φόρων και εισφορών, ενώ η χαμηλή εισοδηματική τάξη (35,4% των νοικοκυριών, 12,9% του διαθέσιμου εισοδήματος) είχε καταβάλει το 6,5% των φόρων και εισφορών.

Τα ίδια στοιχεία ως ανωτέρω, σε μορφή ποσοστιαίας φορολογικής επιβάρυνσης, όπως φαίνεται στο **Δ06**, αποκαλύπτουν ανάγλυφα την τεράστια υπερφορολόγηση στην περίοδο των Μνημονίων, με τη μέση φορολογική επιβάρυνση να αυξάνει ταχέως μεταξύ 2009 και 2014, και να εκτοξεύεται κυριολεκτικά μεταξύ 2016 και 2018. Ενώ το 2009 η φορολογική επιβάρυνση κυμαινόταν μεταξύ 12% και 29% μεταξύ χαμηλής και υψηλής εισοδηματικής τάξης, το 2018 η διακύμανση αυτή είχε διαμορφωθεί μεταξύ 25% και 33%, με τη διακύμανση της φορολογικής επιβάρυνσης της μεσαίας εισοδηματικής τάξης να διαμορφώνεται από 19,3% το 2009 και 19,7% το 2014 σε 27,9% το 2018, κυρίως λόγω της αύξησης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης από το 2016 και μετά με την εφαρμογή του Τρίτου Μνημονίου. Η μεσαία εισοδηματική τάξη, ενώ πλήρωνε το 37,5% του φόρου εισοδήματος και των εισφορών πριν την κρίση (2007), ξαφνικά βρέθηκε να πληρώνει το 43,3% το 2014 (+5,8 π.μ.) και το 51% το 2018 (+8,2 π.μ.).

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

Συμπερασματικά, η χώρα μας κατάφερε να βγει από την κρίση, αλλά με τα μεσαία και υψηλά εισοδηματικά στρώματα να επωμίζονται ένα τεράστιο πρόσθετο φορολογικό βάρος. Σήμερα, τα δημοσιονομικά της χώρας είναι σε ισορροπία και έχει αρχίσει η αντιστροφή της υπερφορολόγησης. Στην διαδικασία αυτή, χρειάζεται μεγάλη προσοχή ώστε η μείωση της φορολογίας να συνοδεύεται από αναπτυξιακά αποτελέσματα και η δημοσιονομική σταθερότητα να διαφυλάσσεται. Και ας μη λησμονείται ότι στην Ελλάδα, οι εκλογές κερδίζονται και χάνονται με βάση την αβεβαιότητα που βιώνει η μεσαία τάξη λόγω της οικονομικής δυσπραγίας, και ιδίως, λόγω της υπερφορολόγησης που την πλήττει.

Η χώρα μας κατάφερε να βγει από την κρίση, αλλά με τα μεσαία και υψηλά εισοδηματικά στρώματα να επωμίζονται ένα τεράστιο πρόσθετο φορολογικό βάρος. Σήμερα, τα δημοσιονομικά της χώρας είναι σε ισορροπία και έχει αρχίσει η αντιστροφή της υπερφορολόγησης. Στην διαδικασία αυτή, χρειάζεται μεγάλη προσοχή ώστε η μείωση της φορολογίας να συνοδεύεται από αναπτυξιακά αποτελέσματα και η δημοσιονομική σταθερότητα να διαφυλάσσεται.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

Οικονομικές εξελίξεις

Χειμερινές Οικονομικές Προβλέψεις Ευρωπαικής Επιτροπής: Στο +2,2% εκτιμά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον ρυθμό ανάπτυξης της Ελλάδας στις Χειμερινές Οικονομικές Προβλέψεις της, ενώ για το 2020 και το 2021 προβλέπει άνοδο του ΑΕΠ κατά +2,4% και +2% αντίστοιχα (πίνακας 2ης σελίδας).

Σύμφωνα με την έκθεση της ΕΕ, οι καθαρές εξαγωγές ήταν ο κύριος μοχλός ανάπτυξης στα πρώτα τρία τρίμηνα του 2019. Παρά τη βραδύτερη ανάπτυξη σε ορισμένες από τις κύριες εξαγωγικές αγορές της Ελλάδας, οι εξαγωγές αγαθών και ιδίως υπηρεσιών διατήρησαν τη δυναμική τους. Η ανάπτυξη το 2019 επηρεάσθηκε, επίσης, θετικά από την ισχυρή αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης κατά το 2ο τρίμηνο του 2019, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση και η αύξηση των επενδύσεων παρέμειναν υποτονικές.

Για το 2020 και το 2021, η ΕΕ προβλέπει ότι οι επενδύσεις και η κατανάλωση θα είναι οι κύριοι μοχλοί ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εξαγωγών αναμένεται να συνεχισθεί, αλλά με την πιθανότητα να επιβραδυνθεί, λόγω της χαμηλής ανάπτυξης στην Ευρώπη και τους υπόλοιπους εξαγωγικούς προορισμούς της Ελλάδας.

Αναφορικά με την αγορά εργασίας, η ΕΕ σημειώνει ότι η ανεργία στην Ελλάδα παραμένει η υψηλότερη στην ΕΕ, ενώ προβλέπει ότι η απασχόληση θα συνεχίσει να αυξάνεται τα επόμενα χρόνια.

Τέλος, η ΕΕ προβλέπει μικρή επιτάχυνση της αύξησης των τιμών το 2020, με τον πληθωρισμό να ενισχύεται ελαφρά σε σχέση με το +0,5% του 2019.

Μεταποίηση: Αύξηση +4,9% σημείωσε ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών τον Δεκέμβριο του 2019, επιπλέον αύξησης +2,8% τον αντίστοιχο μήνα του 2018. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τα τρόφιμα (+10,6%), τα φάρμακα (+17,9%), τα πλαστικά (+11,2%) και τα μη μεταλλικά ορυκτά (+15,2%). Η άνοδος του κύκλου εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών οφείλεται στην αύξηση των πωλήσεων στην εσωτερική αγορά κατά +6,1% και των πωλήσεων στην εξωτερική αγορά κατά +3,5%. Σημειώνεται ότι οι πωλήσεις της μεταποίησης πλην πετρελαιοειδών στην εξωτερική αγορά παρουσιάζουν επιβράδυνση από τον Μάρτιο του 2018 (**Δ07**) η οποία μπορεί να αποδοθεί στις εντάσεις που παρατηρούνται στο διεθνές εμπόριο και στην επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Δ07: Εξέλιξη του κύκλου εργασιών στη μεταποίηση
(ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2019)

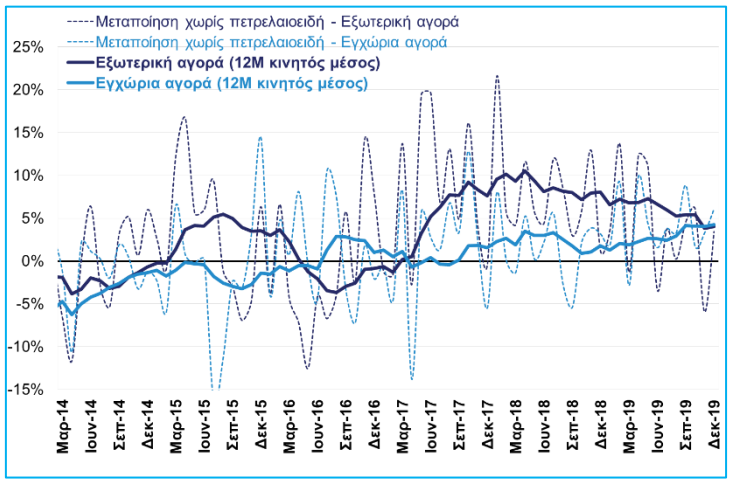

Στο σύνολο του 2019 οι πωλήσεις της μεταποίησης πλην πετρελαιοειδών εμφανίζουν άνοδο +4,3%, επιπλέον αύξησης +3,5% το 2018, με τους περισσότερους κλάδους να καταγράφουν θετικές μεταβολές, ιδίως τα φάρμακα (+20,4%), τον καπνό (+14,8%), τα ηλεκτρονικά προϊόντα και Η/Υ (+26,5%), τα οχήματα (+17,7%) και τα τρόφιμα (+3,1%). Ταυτόχρονα, το 2019 ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (περιλαμβανομένων των ορυχείων και του κλάδου διύλισης πετρελαίου) σημείωσε πτώση -0,3%, έναντι αύξησης +9,8% κατά το 2018, κυρίως λόγω της μείωσης των πωλήσεων στον κλάδο διύλισης πετρελαίου (-7,7% το 2019, έναντι αύξησης +21,7% το 2018, **Δ08**).

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

	Δεκέμβριος		Ιαν – Δεκ	
	2018	2019	2018	2019
Γενικός δείκτης	1,1%	11,3%	9,8%	-0,3%
Ορυχεία	4,4%	-1,3%	8,3%	-4,1%
Μεταποίηση	1,0%	11,5%	9,8%	-0,3%
Πετρελαιοειδή	-1,8%	22,4%	21,7%	-7,7%
Μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή	**2,8%**	**4,9%**	**3,5%**	**4,3%**
Τρόφιμα	-4,3%	10,6%	0,8%	3,1%
Ποτά	1,7%	2,1%	4,4%	1,9%
Καπνός	7,9%	5,4%	7,6%	14,8%
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	-6,4%	16,0%	0,6%	1,5%
Είδη ένδυσης	-8,5%	5,0%	-0,8%	-2,0%
Δέρματα - είδη υπόδησης	-21,4%	4,6%	-9,5%	-3,0%
Ξύλο και φελλός	1,9%	11,0%	1,8%	0,9%
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί	-5,1%	9,8%	6,1%	2,4%
Εκτυπώσεις	-2,1%	-2,5%	1,7%	0,3%
Χημικά προϊόντα	6,4%	12,5%	6,1%	5,5%
Φάρμακα	16,6%	17,9%	13,4%	20,4%
Πλαστικά	-5,4%	11,2%	1,7%	4,1%
Μη μεταλλικά ορυκτά	2,2%	15,2%	0,6%	3,7%
Βασικά μέταλλα	10,3%	-24,1%	14,7%	-8,3%
Μεταλλικά προϊόντα	2,7%	10,8%	4,3%	3,4%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	-9,0%	48,8%	18,7%	26,5%
Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	52,3%	-3,1%	9,1%	9,8%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	-4,2%	13,1%	5,6%	2,6%
Μηχανοκίνητα οχήματα	31,5%	3,2%	5,9%	17,7%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	-11,6%	-29,8%	-1,1%	-12,7%
Έπιπλα	-7,4%	2,6%	9,3%	-0,2%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	0,0%	13,6%	0,4%	5,7%
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων	-5,4%	19,9%	4,7%	6,1%

Δ08: Μεταβολή κύκλου εργασιών στη βιομηχανία *(ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2019)*

Οικοδομική δραστηριότητα: Σε θετικό έδαφος επανήλθε η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα τον Νοέμβριο του 2019 σημειώνοντας αύξηση +7% με βάση τον όγκο των νέων αδειών, έπειτα από πτώση -9,9% τον Οκτώβριο του 2019. Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2019 ο όγκος της ιδιωτική οικοδομικής δραστηριότητας αυξήθηκε κατά +6,7%, επιπλέον αύξησης +21,7% το αντίστοιχο διάστημα το 2018 και +21,3% στο σύνολο του 2018. Αν και ο ρυθμός ανόδου παρουσιάζει μικρή επιβράδυνση (**Δ09**), η εξαίρεση του ΦΠΑ από την οικοδομή αναμένεται να συμβάλλει στην άνοδο της δραστηριότητας τους επόμενους μήνες, ιδίως αναφορικά με τις άδειες για νέες κατοικίες.

Δ09: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, ετήσια % μεταβολή *(ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2019)*

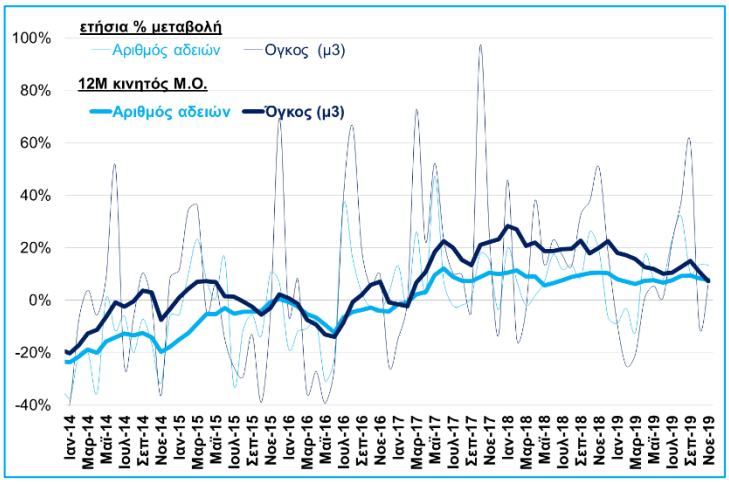

Αγορά εργασίας: Μικρή βελτίωση παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2020, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα το 2019, το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Ειδικότερα, τον Ιανουάριο του 2020 το ισοζύγιο ήταν αρνητικό κατά -17.318 θέσεις, έναντι -22.333 τον Ιανουάριο του 2019, ακολουθώντας σε γενικές γραμμές την εποχικότητα των τελευταίων ετών (**Δ10**).

Η εξέλιξη αυτή προκύπτει κυρίως λόγω του αυξημένου αριθμού των προσλήψεων (177.632 έναντι 157.141 τον Ιανουάριο 2019), την ώρα που οι αποχωρήσεις αυξήθηκαν μεν αλλά κατά μικρότερο αριθμό (194.950 έναντι 179.474 τον Ιανουάριο 2019). Η αναλογία προσλήψεων μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης διαμορφώθηκε σε 54,8%, έναντι 54,3%

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

Δ10: Ισοζύγιο προσλήψεων - αποχωρήσεων *(ΕΡΓΑΝΗ, Ιαν. 2020)*

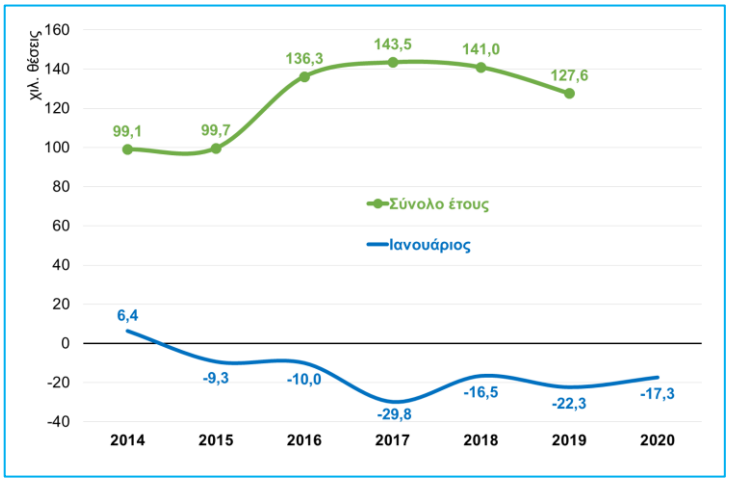

Δ11: Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία *(ΟΑΕΔ, Δεκ. 2019)*

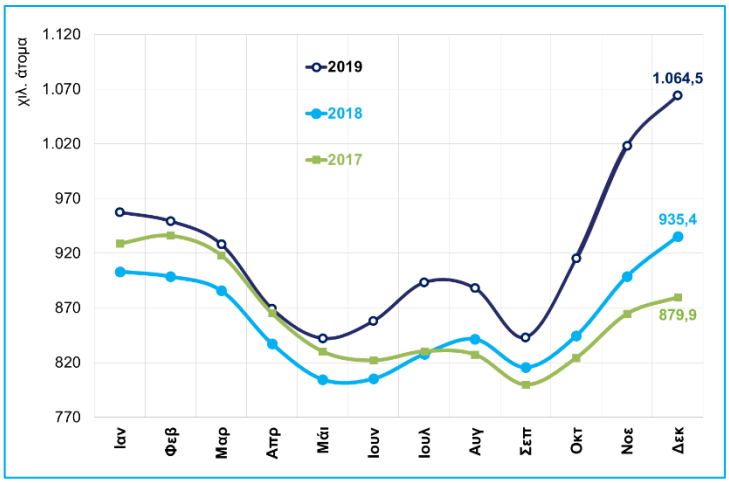

Δ12: Μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή στα αγαθά και στις υπηρεσίες και πυρήνας πληθωρισμού *(ΕΛΣΤΑΤ, Ιαν. 2020)*

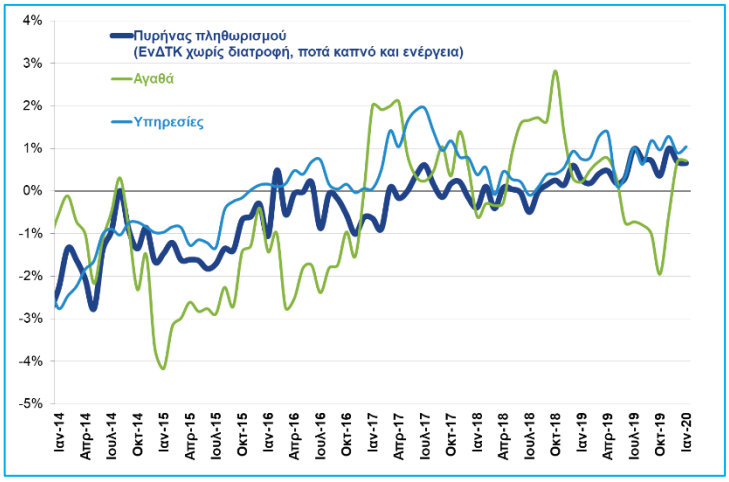

τον Ιανουάριο του 2019. Το μεγαλύτερο θετικό ισοζύγιο τον Ιανουάριο του 2020 παρουσιάζεται στην εκπαίδευση (+4.760 θέσεις), ενώ αντίθετα το μεγαλύτερο αρνητικό ισοζύγιο καταγράφεται στον κλάδο της εστίασης (-8.446 θέσεις).

Σημειώνεται ότι ο ρυθμός δημιουργίας νέων θέσεων παρουσίασε μικρή επιβράδυνση το 2019 (+127,6 χιλ. στο σύνολο του 2019, έναντι +141 χιλ. το 2018), ενώ παράλληλα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούν εργασία εμφανίζουν αυξητική τάση (1.064 χιλ. τον Δεκέμβριο του 2019 έναντι 1.018 χιλ. τον προηγούμενο μήνα και 935 χιλ. τον Δεκέμβριο του 2018, **Δ11**).

Τιμές: Σε +0,9% διαμορφώθηκε ο πληθωρισμός τον Ιανουάριο του 2020, έναντι +0,4% τον Ιανουάριο του 2019 και +0,3% στο σύνολο του 2019. Η μεταβολή του Ιανουαρίου 2020 οφείλεται κυρίως στην άνοδο των τιμών στον τομέα των μεταφορών κατά +5,2% και στον τομέα της υγείας κατά +1,6%. Ταυτόχρονα, ο πυρήνας πληθωρισμού (δείκτης τιμών χωρίς διατροφή, ποτά, καπνό και ενέργεια) διαμορφώθηκε σε +0,7%, έναντι +0,3% τον Ιανουάριο του 2019 και +0,5% στο σύνολο του 2019 (**Δ12**).

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η αύξηση του γενικού δείκτη τιμών κατά +0,9% τον Ιανουάριο του 2020 προήλθε κυρίως από τις παρακάτω μεταβολές:

- +1,1% στα αλκοολούχα ποτά,
- +0,2% στη στέγαση, λόγω αύξησης κυρίως των τιμών στο πετρέλαιο θέρμανσης (+5,4%), μέρος της οποίας αντισταθμίστηκε από τη μείωση κυρίως των τιμών σε φυσικό αέριο (-21,8%) και ηλεκτρισμό (-0,4%),
- +1,6% στην υγεία, λόγω αύξησης κυρίως των τιμών στα φαρμακευτικά προϊόντα (+4,6%),
- +5,2% στις μεταφορές, λόγω αύξησης κυρίως των τιμών σε καύσιμα και λιπαντικά (+8,1%) και εισιτήρια μεταφοράς επιβατών με αεροπλάνο (+17,8%),
- +0,9% στις επικοινωνίες, λόγω αύξησης κυρίως των τιμών στις τηλεφωνικές υπηρεσίες (+1,1%),

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

- +0,5% στην εκπαίδευση, λόγω αύξησης κυρίως των τιμών στα δίδακτρα προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (+2,2%),
- +1,0% στα ξενοδοχεία – καφέ – εστιατόρια.

Αντίθετα, οι τιμές μειώθηκαν στις παρακάτω κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών:

- -0,1% στη διατροφή και τα μη αλκοολούχα ποτά, λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε ψωμί και δημητριακά (-1,8%), πουλερικά (-3,3%), ψάρια (-1%), αυγά (-4,4%), έλαια και λίπη (-6,3%) καφέ (-6,6%) και χυμούς φρούτων (-8,4%),
- -1,1% στην ένδυση και υπόδηση,
- -0,5% στα είδη νοικοκυριού, λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε υφαντουργικά προϊόντα οικιακής χρήσης (-5,2%) και οικιακές συσκευές και επισκευές (-1,3%),
- -1,1% στην αναψυχή και τις πολιτιστικές δραστηριότητες (**Δ13**).

Αναφορικά με τις τιμές εισαγωγών στη βιομηχανία, τον Δεκέμβριο του 2019 σημείωσαν άνοδο +11,4%, έναντι πτώσης -1,5% τον Δεκέμβριο του 2018 και +3,1% στο σύνολο του 2019, επιπλέον αύξησης +6,7% το 2018. Πάντως, η πτώση των τιμών πετρελαίου από το Δεκέμβριο του 2019 (**Δ14**), αναμένεται να επηρεάσει και τις τιμές εισαγωγών στη βιομηχανία, μετριάζοντας τις πιέσεις στο κόστος το επόμενο διάστημα.

Δ14: Δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία και τιμές πετρελαίου *(ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2019, Bloomberg 18/02/2020)*

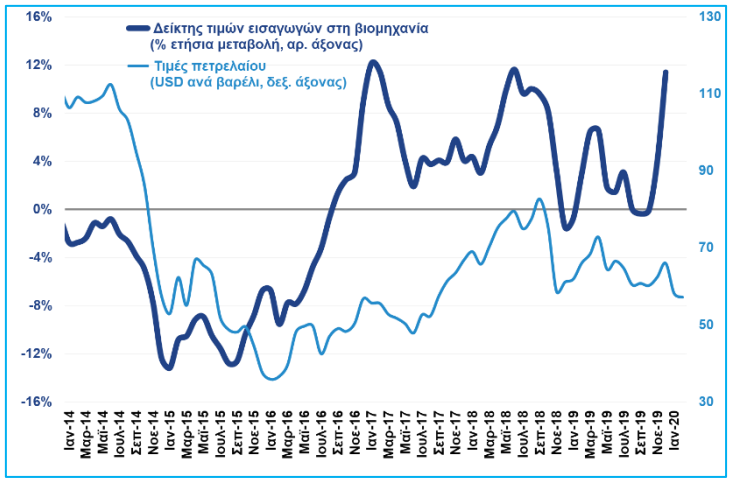

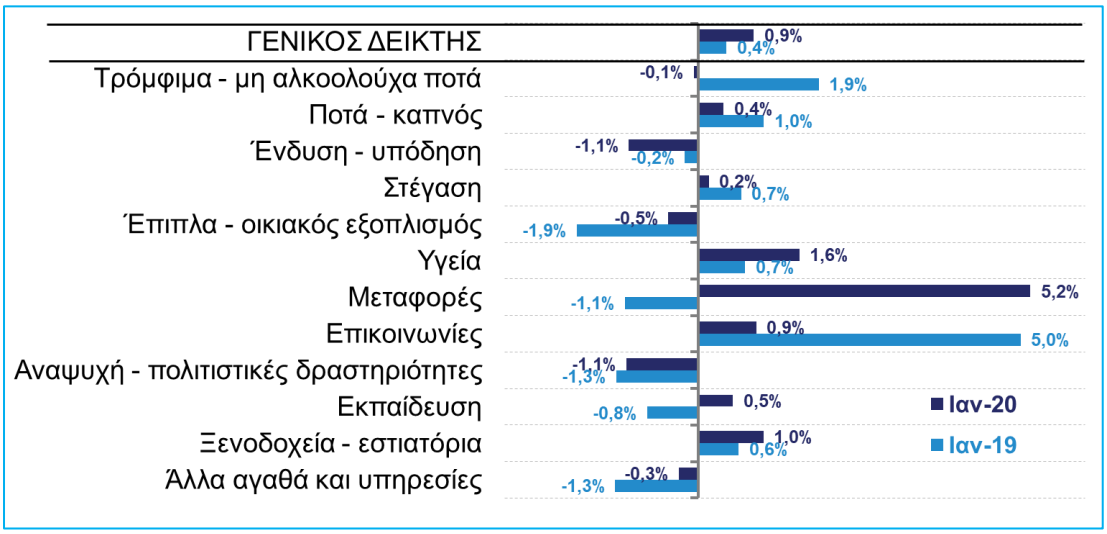

Δ13: Δείκτες τιμών καταναλωτή στις βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών *(ΕΛΣΤΑΤ, Ιαν. 2020)*

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ: ELVALHALCOR

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€325 δισ.
69% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€61 δισ.
51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€66 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,0 δισ.**
41% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
197.000
10% συνόλου ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€4,9 δισ.
18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,1 δισ.
23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,1 δισ.
27% συνόλου****

* 21.075 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2017 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP
** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων
*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ
**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων
Πηγή: ICAP, Hellastat, Υπουργείο Οικονομικών, ΕΦΚΑ, ΕΛΣΤΑΤ

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση
Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος
Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος
Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης
Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ
Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ